

MEN ONDERHANDELT

Frans Van Cauwelaert, terug van zijn reis in heroverd België, spreekt over de Vlaamsche beweging. - Het Bolsjewisme een gevaar voor Europa. - De onderhandelingen over den wapenstilstand hebben tusschen La Capelle en Guise plaats.

Voor het Vlaamsche Volk

Wat Van Cauwelaert zegt over den Vlaamschen strijd na den oorlog

Bij gelegenheid der sluiting van zijn tweede landdag heeft het Vlaamsch-Belgisch Verbond te Rotterdam een feestvergadering gehouden, waarop volksvertegenwoordigers Frans Van Cauwelaert belangrijke dingen heeft gezegd over de Vlaamsche beweging.

Na vier jaren ballingschap heeft hij zijn lief vaderland weer gezien, Brugge weer gezien in zijn ongeschonden schoonheid, met zijn slanke halle-toren, de lieve witte zwanen, alles precies weer zoals voorheen. Het zijn onvergetelijke dagen voor hem geweest, en hij heeft reeds gevoeld, wat allen bevangen zal, als straks Antwerpen zal heroverd worden, die blanke Schelde weer zal varen, die oude deuren weer zal doen herleven. Dat zullen heerlijke vreugdevolle dagen zijn, maar ook dagen, zoo zeide spreker verder, waarin een nieuwe verantwoordelijkheid op onze schouders wordt gelegd.

Het zal de laatste maal zijn, dat wij op vreemd bodem onzen Vlaamsch-Belgischen landdag vieren. Dus rest ons een terugblik op onze arbeid in de laatste twee jaren. Gedurende dien tijd hebben wij ons op het standpunt gesteld, van niets te doen met de hulp van onze vijanden. Wij hebben gewacht, hoe ver de oorlog was afgevoerd, wetende, dat wij dan eerst onze plicht en geweten onze oude taak, den strijd voor het recht der Vlaamsche beweging, konden hervatten.

Op die taak kunnen wij thans met voldoende terugzien, en ons program zal het minimum-program zijn, dat straks in vervulling moet worden gebracht. Wat zal de dag van morgen voor ons brengen? Er zijn vele Vlaamingen, die beweerd zijn, dat de activistische politiek onze beweging voorgoed schade zal hebben gedaan. Die vrees deelt spr. niet; hij gelooft, dat binnen twee jaren na het herstel van België Vlaanderen algeheel de vrijheid zal herkennen hebben. Maar, regelen, door de regering reeds genomen, hebben spr. in die meening verstrekt. De Vlaamsche officieren zullen voortaan in hun eigen taal worden opgeleid, evenals de Walen in de hunne. Ook op het gebied der rechtspleging in het leger is reeds verbetering gebracht, doordat de rechtspleging voor den Vlaamschen soldaat voortaan in zijn eigen taal moet worden gevoerd. Maar dit zijn maar kleine voorbeelden. Ook de groote zedelijke opbouw van ons vaderland zal moeten geschieden op den grondslag van gelijk recht voor beide talen. Toen de Koning en de Koningin hun intocht deden in Brugge, hebben zij stilgehouden voor het standbeeld van de Coninck en Breydel, en daar heeft de Koning opvallende wijze gesproken over de Vlaamsche geest. (Applaus.) En wat nog niet gebeurd was, geschiedde daar: de Koning werd in het Vlaamsch toegesproken, en de Koning antwoordde in vloeiend Vlaamsch. (Langdurig applaus.) En wanneer hij morgen zijn feestelijke intocht doet in Gent binnenkort in Antwerpen, dan zal de Koning gehuldigd en toegesproken worden op zijn Vlaamsch. (Applaus.) Z. M. de Koning heeft thans het voorbeeld gegeven aan de hooge standen om voortaan het Vlaamsche volk in zijn eigen taal toe te spreken. (Langdurig applaus.)

De Vlaamsche strijd, aldus ging spreker voort, is onze geestelijke zelfopheffing, want het is niet te ontkennen, dat de machten van boven den Vlaamschen geest in de laatste eeuwen hebben onderdrukt, maar het is ook niet te ontkennen, dat het Vlaamsche volk daaraan zelf schuld heeft. Onze strijd moet daarom op de allereerste plaats een innerlijke strijd zijn, want door de verfransing van ons onderwijs zijn onze eigen gegoede burgers vervreemd van onze taal, en ondanks het schitterende voorbeeld van onze Koning zullen wij nog strijd te voeren hebben tegen ons eigen volk.

Daarom moeten ook de hoogere standen worden ontwikkeld in onze volkstaal, want dan alleen kan de noodzakelijke geestelijke eenheid van ons volk tot stand komen. Ons volk kan niet rijk aan beschaving worden, indien de meer intellectuelen het niet voorgaan in hun eigen taal; hun wetenschap moet door de eenheid van taal gemeen goed worden voor allen. (Applaus.) Op bestuur gebied stelt zich de vraag niet anders. Wij willen eerbiedig worden, gelijk onze Waalsche landgenooten. In den oorlog hebben onze jongens getoond, niet tevreden te zijn met een halve eer, maar zij kunnen zich ook niet tevreden stellen met halve vrijheid. Vollen eerbied en volle vrijheid, moet vraag het Vlaamsche volk niet, maar met minder kan zich ook niemand tevreden stellen. Anders is een staatkundige eenheid in België niet mogelijk.

Maar daarvoor moet er eenheid komen in den Vlaamschen strijd, voor het inwilligen van dezen minimum-eisch. Deze eenheid moet na den oorlog tot stand komen. Spreker ging vervolgens vrij heftig te velde tegen het aktivisme. En hij besloot:

Wij wenschen vrijheid voor ons volk, maar van niemand anders dan van onze dierbaren Koning Albert, dien wij nog een lang bestuur over een herborven en vrij België toewensen.

De Duitse parlementaire naar Foch

BERLIN, 7 Nov. — De Duitse delegatie die naar Foch is vertrokken tot het sluiten van den wapenstilstand en het begin van vredesonderhandelingen, en welke 6 November's namiddags om 5 uur naar het Westelijk front vertrok, bestaat uit de Rijksdagleden staatssecretaris Erzberger, de voormalige gezant te Sofia, graaf Oberndorf, generaal von Gröndell en generaal-majoor von Winterfeld.

DUITSCHLAND EN DE ONDERHANDELINGEN

BERLIN, 7 November. — Officieel.

Het volgende draadloze bericht is vannacht van Duitse zijde verzonden.

Het Duitse opperbevel op last van de regering aan maarschalk Foch: nu de regering in opdracht van den president der Vereenigde Staten is verwittigd dat maarschalk Foch is gemachtigd om geakkrediteerde vertegenwoordigers van de Duitse regering te ontvangen en hun de wapenstilstandsvoorwaarden mee te deelen, zijn de volgende gevolmachtigden benoemd, generaal der infanterie Gindell, staatssecretaris Erzberger, gezant graaf Oberndorf, generaal von Winterfeldt en kapitein ter zee von Selow.

De gevolmachtigden verzoeken om een draadloze mededeeling, waar ze maarschalk Foch kunnen ontmoeten. Zij zullen door commissarissen, tolken en ondergeschikt personeel worden vergezeld en in auto's op de aan te wijzen plaats komen. De Duitse regering zou het om menscheleven de redenen op prijs stellen, als met de aankomst der Duitse delegatie aan het front der geallieerden voorloopig een wapenrust zou kunnen intreden.

De Afvaardiging

FRANKFORT, 7 November. — Volgens bericht uit Berlijn komt de Duitse afvaardiging op zijn vroegst vandaag in Foch's hoofdkwartier aan. Ze heeft in de eerste plaats tot taak, over den wapenstilstand te onderhandelen. Men onderstelt, dat de vredesonderhandelingen zich rechtstreeks hierbij zullen aansluiten.

Persstemmen over de Onderhandelingen

BERLIN, 7 November. — Over de nieuwe Amerikaanse nota en het vertrek der Duitse delegatie, schrijft de «Vorwärts»: de klank van het laatste schot in den wereldoorlog zal deze week nog wel wegsterven. De Duitse regering houdt woord, ze sluit vrede. Deze vrede zal hard zijn. De entente heeft van Wilson's 14 punten er een geschrapt en er een nieuw aan toegevoegd nopens schadeloosstelling. Bij de vredesonderhandelingen zal de hoogte dezer vergoeding in cijfers worden vastgesteld. De tegenstanders zullen gelegenheid hebben te overleggen, of ze er belang bij hebben, Duitsland economisch te verdriven. De gedachte als uitkomst van den wereldoorlog een verhogende en verrijvende volk achter te laten, moet ze bij bezonnen nadenken afschrikken. Immers, staatsbankroet, ontbinding en revanche-patriotisme zijn besmettelijke ziekten. Een tot een ongesneelde sloopende kwaal veroorzaakt lid van den volkenbond zou daar een doodelijke kiem in zaaien.

Het «Berl. Tageblatt» het licht voor de hand, dat Duitsland bij de vredesonderhandelingen met eischen van zijn kant voor den dag zal komen. Ook de Duitschers en hun vrienden hebben door den oorlog geweldige verliezen geleden, ook Duitsch bezit werd in vliegeraanvallen vernield. Tegenover de onmogelijkheid hooger verwachtingen van Frankrijk of België heeft Wilson's invloed of gelaafde of tot dus ver geen tastbare uitwerking kunnen hebben.

Ook de «Lokal Anzeiger» zetogt, dat de eisch aangaande schadevergoeding een vernieling van Wilson's program beduidt, waarvan de feitelijke omvang nog niet is te overzien. Het is ten eenen male onmogelijk, Wilson's oorspronkelijke eisch aldus uit te leggen. De financiële gevolgen van dezen eisch zouden op een onheil kunnen neerkomen. De «Germania» stelt eveneens in het licht, dat herstel van de door de oorlogvoering onzer vijanden berokkende schade van burgerlijken aard een eisch van recht en billijkheid is en herinnert met name aan de met het volkenrecht strijdige uithoofding der Engeland. De vrijheid op de zeeën is niet slechts voor ons, maar voor alle volken van de allermeeste betekenis en het strekt tot ernstige kalmeering van de gemeedren, dat Wilson zijn toestemming in dit voorbehoud der entente niet heeft uitgesproken.

De «Taegliche Rundschau» stelt vast, dat het Engeland niet invaat, van zijn voorrechten ten behoeve van een algemeene idee iets te laten ontnemen. In Noord-Frankrijk hebben 50 oorlogsmannen zoveel vervroegd, dat herstel een schier onvervulbare taak geworden is. Het is onmogelijk te onderscheiden, wat Duitschers, wat Fransen en hun bondgenooten zelf verwoesten. Is het bekend, hoe onbekommerd de Fransen hun eigen steden, kerken, kunstwerken beschoten, zoomeer dat Engelsen en Amerikanen in Frankrijk als in veroverd land huishielden? Moet Duitsland dat alles goedmaken? Wilson en zijn bondgenooten spreken een bar dreigement uit, dat aan het voortbrengensvermogen van het Duitse volk haar grenzen zal vinden.

DE ONDERHANDELINGEN OVER DEN WAPENSTILSTAND

LONDEN, 7 Nov. — Men heeft hier een draadloos telegram van generaal Foch aan het Duitse opperbevel opgegeven, waarin wordt gezegd, dat, als de Duitse gevolmachtigden Foch wenschen te ontmoeten, om van hem de voorwaarden van den wapenstilstand te vernemen, dat zij zich dan moeten begeben naar de voorposten bij Chimay, aan den weg, die van Fourmies over la Capelle naar Guise leidt. Er zijn orders gegeven, dat zij moeten worden doorgeleiden en naar de plaats geleid, waar de ontmoeting zal plaats hebben.

ENGELAND EN DE VREDESKWESTIE

LONDEN, 7 November. — Het aannemen door de geallieerden, zij het ook met een voorbehoud en een toevoeging, van Wilson's veertien punten en de mededeeling van dit besluit aan Duitsland voor het sluiten van den wapenstilstand wordt hier beschouwd als een teken van het overwinnen van de gemalgde stroomingen. De «Jingo's» waren er tegen, dat de geallieerden zich zouden binden door vredesbeginselen en wilden uit den militair toestand het alleruiterste zien te halen, zonder zich om Wilson's program te bekommeren.

De «Morning Post» is zeer ontvreden en zegt dat Duitsland niet op de vredesconferentie vertegenwoordigd moet zijn, daar men niet moet toestaan te discussiëren over de bijzonderheden van de voorwaarden, die het opgelegd worden. Want dit toestaan op een punt zou een gevaarlijk precedent scheppen. Wat betreft punt 3, het opheffen van economische barrières, zegt de «Morning Post», dat dat niet beteekent, dat Wilson zelf de Amerikaanse tarieven afschaft en dus ook niet beteekent, dat Engeland niet meer zijn soevereine recht heeft om zijn industrie te beschermen. Het blad spreekt de meening uit, dat punt 3 eigenlijk volstrekt niets beteekent. Het is maar een vrome wensch.

Duitsland en de schadevergoeding aan België

KEULEN, 7 Nov. — De Berlijnsche korrespondent van de «Köln. Volksztg.» zegt over de nota van Wilson: Inzake de schadevergoeding aan België heeft de Duitse regering reeds stellige verklaringen afgelegd. Als op het kongres dat over wapenstilstand of vrede zal besluiten, het vraagstuk van de schadevergoeding ter sprake komt, dan moeten de Duitse onderhandelaars aanvoeren dat sedert het vredesaanbod der Duitse regering in December 1916 de voortzetting van den oorlog niet meer uitsluitend aan de Duitse regering kan worden geweten. Van dat oogenblik af dragen onze tegenstanders de verantwoordelijkheid voor de aanspraken der geallieerden. Men mag ook niet vergeten dat ook aan de Duitse burgerlijke bevolking groote schade is berokkend.

De Duitse regering zal wellicht goed doen reeds bij de onderhandelingen te verklaren dat zij c. q. bereid is de kwestie der verantwoordelijkheid voor den oorlog aan het oordeel van een internationale kommissie te onderwerpen.

UIT DE DUITSCHSE PERS

KEULEN, 7 Nov. — De «Köln. Ztg.» is teleurgesteld door het antwoord van Wilson. Op een der belangrijkste punten, de vrijheid ter zee, waarmee niet alleen de levensbelangen van Duitsland, maar ook die van de meeste andere Staten gemeerd zijn, maken de Entente-mogendheden een voorbehoud, dat het vredeswerk en de eendracht in den volkenbond ernstig in gevaar kan brengen.

Als Engeland ook in den volkenbond de rol van politieagent ter zee blijft spelen en daarbij in zijn eigen, zelfzuchtig belang te werk blijft gaan, dan verliest de volkenbond zeer veel van zijn waarde.

De «Köln. Volksztg.» is van dezelfde meening. Het blad merkt op dat Wilson niet zegt wat zijn standpunt is ten aanzien van het voorbehoud der geallieerden. Als hij zijn idealistisch doel vast voor ogen houdt, dan mag men verwachten dat hij ook bij de vredesonderhandelingen daarvoor zal opkomen en voor de eigenbaat van Engeland niet de vlag zal strijken.

Duitsland en Duitsch-Oostenrijk

WEENEN, 7 November. — Het presidium van den Duitisch Oostenrijkschen Raad van State maakt de volgende mededeeling openbaar: Graaf Wedel, de Duitse gezant, heeft Viktor Adler, den staatssecretaris van buitenlandse zaken, opgezocht en hem meegedeeld dat de Duitse regering van de constitueering van de Duitisch Oostenrijksche regering kennis heeft genomen.

Staatssecretaris Adler verklaarde, dat de D.O. regering met alle haar ter beschikking staande middelen de D.O. vertoovende rijks-Duitschers zal beschermen.

DE IERSCH KWESTIE

LONDEN, 6 Nov. — De «Manchester Guardian» pleit er in een hoofdartikel voor, dat de Iersche kwestie zal worden gebracht voor de vredesconferentie.

De internationale socialisten-konferentie

LONDEN, 7 Nov. — De Londensche korrespondent van de «Manchester Guardian» schrijft: Naar ik hoor is de kwestie van het houden eener internationale arbeiders- en socialistenkonferentie tegelijk met het vredeskongres aan den eersten minister voorgelegd en is deze er sterk tegen. Het is bijna zeker dat de regering voor zulk een konferentie geen passen zou geven.

TEGENSPRAAK

BERLIN, 7 November. — In de «Zuercher Post» protesteert een Zwitsersche dokter, die gedurende den loop van den oorlog in Duitse lazaretten heeft gewerkt tegen de beschuldigingen door Cave in 't Lagerhuis geuit ten opzichte van de behandeling van krijsgesvangenen in Duitsland.

Na den wapenstilstand met Oostenrijk en Turkije

Aan de Montenegro'sche grens
MOSTAR, 6 November. — Het Tsjecho-Slowakisch persbureau meldt: Tusschen Mostar en Montenegro zijn over de 100.000 Oostenrijks-Hongaarsche soldaten uitgekeerd, die op vervoer naar het vaderland wachten.

De Serviers bezetten Mitrovitza
WEENEN, 6 November. — De Serviers hebben Mitrovitza bezet. De Joego-Slavische Nationale Raad heeft de Serviers verzocht alle deelen van Joego-Slavie te bezetten.

PARIS, 6 November. — Aan de Save zijn de Oostenrijkers over de grens teruggetrokken. De stad Jablats is bezet. Aan den Donau heeft het vuur van het Servische geschut een vijandelijken monitor gedwongen, voor Belgrado aan den oever te loopen. De Servische cavalerie is doorgedrongen in Bosnië, waar zij Varista bezette, in de richting van Visigrad. De Oostenrijkers wijkten in wanorde terug. De soldaten gaan naar hun woonplaatsen terug, op hun geheelen doortocht plunderend.

Bezetting van Dardanellen en Bosphorus

LONDEN, 6 November. — In den Balkan zijn voorbereidingen getroffen voor het vervoer van Britsche en Franche troepen over zee, ten einde de Dardanellen en den Bosphorus te bezetten.

UIT OOSTENRIJK-HONGARIJE

WEENEN, 7 November. — De minister van buitenlandse zaken heeft zich dadelijk na het sluiten van den wapenstilstand in het belang van de volksvoeding in die gebieden welke op invoer van levensmiddelen zijn aangewezen, gewend tot de Entente en de Ver. Staten, met het verzoek de kommissie, waarvan sprake is in art. 5 van de voorwaarden, en die zal hebben te beslissen in blokkadekwesties, zoo spoedig mogelijk in te stellen. De minister verzoekt deze kommissie den wensch van de O.H. regering voor te leggen om een bepaald aantal O.H. stoomschepen, waarvan er verscheidene in Spanje en Nederland-Indië liggen, de vaart naar Argentinië en Noord-Amerika te veroorloven, om er graan, vet en bevroren vleesch te koopen en over Triest naar O.H. te vervoeren.

DE SOCIAAL-DEMOKRATEN IN DUITSCHLAND

BERLIN, 7 Nov. — De bijeenkomst der sociaal-demokratische Rijksdagfraktie, welke ten doel heeft het standpunt der fraktie vast te stellen ten opzichte van het vraagstuk der binnenlandsche politiek nam den 6den 's middags om twee uur een aanvang.

De kommissie van vertegenwoordigers uit de verschillende frakties kwam heden, den 7den des ochtends bijeen.

Volgens mededeelingen in de Berlijnsche bladen worden onder de leiders der sociaal-demokraten pogingen aangewend om te komen tot een hereniging van de beide vleugels der sociaal-demokratische partij. Een kommissie van verzoening, waarin vertegenwoordigers van beide groepen zitting hebben, moet deze hereniging voorbereiden.

DE VER. STATEN EN ROEMENIE

WASHINGTON, 6 Nov. — De sekretaris van Staat heeft de volgende mededeeling gepubliceerd, welke gezonden is aan den vertegenwoordiger van de Roemeensche regering: «Departement van Staat».

Washington, 5 Nov. 1918.

Mijnheer. De regering van de Vereenigde Staten heeft voortdurend de toekomstige welvaart en integriteit van Roemenie als een vrij en onafhankelijk land op het oog gehad, en voor dat een oorlogstoestand was ingetreden tusschen de Vereenigde Staten en Oostenrijk-Hongarije, had de President een boodschap van sympathie en waardeering gezonden aan den koning van Roemenie. Sindsdien zijn de omstandigheden gewijzigd, en dienovereenkomstig draagt de president mij op u mede te deelen dat de regering van de Vereenigde Staten de verwachtingen van het Roemeensche volk, zowel binnen als buiten de grenzen van het koninkrijk niet verget. Het heeft zijn strijden, lijden en offeringen voor de zaak der bevrijding van hun vijanden en onderdrukkers gadegezien. De Amerikaanse regering sympathiseert ten diepste met het streven van de Roemenen overal; en zij zal niet verzuimen om te gelegentheid haar invloed aan te wenden, opdat de rechtmatige politieke en territoriale aanspraken van het Roemeensche volk zullen kunnen worden vervuld en gewaarborgd tegen alle vijandelijke agressie.

Aanvaard, mijnheer, de hernieuwde verzekering van mijn hoogachtting.

(w. g.) Robert Lansing.

DE VERKIEZINGEN IN ENGELAND

LONDEN, 7 November. — Ten aanzien van de algemeene verkiezingen schijnt er plotseling een klink in den kabel gekomen te zijn. De verkiezingsdag zal nu morgen niet bekend worden gemaakt. Naar verluidt is de regering van de stemming der soldaten te velde moeilijk uitvoerbaar en daarom vindt de eerste minister het beter dat de verkiezing tot het volgende jaar wordt uitgesteld.

De regering heeft besloten onverwijld een wetontwerp in te dienen tot herstel der voorwaarden en gebruiken van de vakvereenigingen, die de werklieden uit vaderlandsdienst de vrijwillig hebben laten varen voor den duur van den oorlog.

DE RUSSISCHE GEZANT VERLAAT BERLIN

Naar V. D. uit Londen vernam, heeft de Russische gezant Berlijn verlaten.

DE OORLOG

OFFICIEELE DUITSCHSE BERICHTEN

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN

BERLIN, 7 Nov. — Officieel avondbericht:

Aan het Westelijke front een rustige dag.

BERLIN, 8 Nov. — Officieel: De Fransen, die zich opnieuw Noordwestelijk van Oudenaarde op den Oostelijken Schelddeoever wilden vestigen, werden in een tegenaanval terug over den vloed gedreven. Tusschen Schelde en Maas hebben wij de bewegingen in den afgelopen nacht planmatig doorgevoerd. Voor onze nieuwe linies ontwikkelden zich achterhoedegevechten, die ten Noorden van den weg Valenciennes-Mons aan de Samber ten Noorden van Avesnes en op de Maas-hoogten Zuidwestelijk van Sedan grooten omvang aannamen.

De vijand stond 's avonds beoosten La Capelle, Zuidwestelijk van Hirsion, bezuiden van Signy-L'Abbaye, bij Pont-Terron en op de Maas-hoogten Zuidwestelijk van Sedan. Deoosten de Maas gedeeltelijke gevechten in de beooste streken Westelijk van Brandeville.

OFFICIEELE BERICHTEN DER ENTENTE

WESTELIJK GEVECHTSTERREIN

PARIS, 7 Nov. — Officieel avondbericht:

De Fransen hebben vandaag de Duitschers aldoor onverpoosd nagezet.

Op den linkervleugel overschreden ze den weg van Vervins naar Avesnes, ten Noorden van La Capelle en lieten dien verter achter zich. Ten Zuiden van deze plaats bereikten ze Westelijk van de spoorlijn La Capelle-Hirsion de algemeene linie Elfray-Origny-Thiérasche.

Verder naar het Oosten staan de Fransen langs de Thon, een zijrivier van de Oise, tot aan Leuze op 15 kilometers ten Noorden van Rozoy-Serre.

Op het Aisne-front houden de Fransen de algemeene linie zuidzaam van het Signy-bosch, Wagnon, Viel-Remy, Mazerny, La Horgne, waarmee ze meer dan 16 kilometer over de Aisne opschoten.

Rechts rukten de Franche voorhoedeafdeelingen in de vallei van de Bar St-Aignan-sur-Bar vooruit en kregen ze voet ten Zuiden van de Maas op de hoogten, die Sedan beheerschen.

De Fransen hebben vandaag een honderdtal dorpen en een groot aantal inwoners bevrijd.

LONDEN, 7 Nov. — Officieel ochtendbericht:

De Britten hebben den vooruitgang op het slagfront gisteravond voortgezet. Zij namen Dompiere, Monceau-St-Vaast en bereikten de linie Avesnes-Bavay-weg tusschen Monceau-St-Vaast en den spoorweg ten Zuiden van Bavay of overschreden die. Een tegenaanval werd 's avonds ten Zuiden van Bavay met zware verliezen voor den vijand afgeslagen en onze linie werd voortgebracht.

Bij een handgemeen in de buurt van Ancre kregen onze troepen gisteravond het dorp in bezit. Ze drongen naar het hooge terrein ten Oosten ervan door. Verder naar 't Noorden bereikten ze de buitenwijken van Quiévrain-Crespin.

Bij geslaagde patroellegevechten ten Zuidwesten van Doornik maakten we meer dan 50 gevangenen.

LONDEN, 7 Nov. — Officieel avondbericht:

Wij hebben de Westelijke buitenwijken van Avesnes bereikt en bevinden ons in de nabijheid van Hautmont. Wij hebben Bavay, Elouges en Heusisus genomen en honderden gevangenen gemaakt.

DE BOLSJEWIKI IN DUITSCHLAND

BERLIN, 7 Nov. — Het volgende wordt officieel meegedeeld over een geval van officieele bolsjewieksche propaganda, waaruit blijkt dat de opruiende aktie der bolsjewieksche regering zich ook uitstrekte, tot de Duitse troepen in het Oosten.

Het officieele dagbladorgaan van de Russische sovjet-regering, de «Isvestia», bevat in zijn nr. 227 onder het opschrift «de roode soldaat», het volgende bericht, dat gedagteekend is van 17 Oktober uit Smolensk:

Verder ontvingen wij hier het eerste nummer van «De roode soldaat» die door den oorlogsrevolutieraad van het Duitse Oostelijke leger wordt uitgegeven. De soldaten worden daarin opgeroepen tot de sociale revolutie en tot stichting van een kommunistische partij in de plaats der sociaal-demokratische, die zichzelf overleefd heeft.

Naar te Berlijn in gezaghebbenden plaatsen bekend is, wordt dit blad «de roode soldaat» van officieele Russische zijde als propaganda-orgaan gedrukt en over de grens gegeven daarin opgeroepen tot de sociale leger bestaat noch zoo'n blad, noch een oorlogsrevolutieraad. Het bericht is dus een met bolsjewieksche oogenmerken in omliep gebrachte leugen.

Hoeger ook te verwachten is dat de gezonde geest bij onze troepen in het Oosten, krachtig tegenweer zal bieden aan deze opruiende aktie der regering van de bolsjewiki en de troepen-aanvoerders alle voorzorgsmaatregelen zullen hebben genomen om deze bolsjewieksche propaganda te verwijderen, dient toch ter voorlichting van ons volk en van ons leger dit geval van officieele bolsjewieksche propaganda in het openbaar als verregaand brutaal te worden gebrandmerkt.

BERLIN, 7 Nov. — De uit Berlijn vertrokken Russische gezant Joffe wordt tot aan de grens bekeled door den attaché graaf Saurma. De bevelen van het Russische Telegraafagentschap te Berlijn zijn door de politie gesloten, de aanwezige beschouwd werden vergezeld en zijn naar het presidentschap van politie overgebracht.

PRAATJE VAN SINJOOR

Onze hoofdopsteller is naar de eerste opvoering van «Orpheus» gaan zien. In de Vlaamsche Opera, en vraagt zich af, in zijn verslag, of heel die rommel uit den Griekschen godenhemel nog wel door ons volk begrepen wordt. 't Is waar, de meesten van hen, die een zoogenoemde «carrière libérale» hebben gekozen hebben de mythologie geleerd gedurende zes jaar humaniora; maar heeft hun dat wel goed gedaan?

Men zegt ons: de Latijnsche en de Grieksche studies zijn onontbeerlijk voor de opvoeding van den meer geleerde. Het kan best; maar als de jongeling zes jaar lang, en vaak nog twee of drie jaar in de wijsbegeerte zit te blokken op die doode talen, dan hangt die studie hem triomfantelijk de keel uit, omdat hij er niet rechtstreeks het nut van inziet, en niet zelden laat hij Virgilius en Demosthenes zonder komplimenten naar den weerlicht loopen.

En de mythologie? Ze is niets meer dan een voortzetting van de tooversprookjes, die we als kinderen van de mannekenbladen hebben gezien; maar ze is vast niet zoo onschuldig. Ik vind dienouden deugniet van 'nen Zeus, die zijn eeuwigheid verslijt met zijn vrouw te bedriegen, al een weinig stichtend voorbeeld voor de jeugd, en waar ik vernem dat Venus haar zoonje opleidt in de kunst, om in de Statiestraat van den Olympus kotje te houden, geloof ik dat er veel kruisbrave huissvaders met mij kunnen kruisbraven neus er tegen zullen optrekken. Ik zou daarneboven nog liever met 'nen anten paraplui in mijn bed liggen dan met den genaamden Mercurius, die wel is waar de god is van den handel, maar ook van de dieven, zodat ik ieder oogenblik zou kunnen veronderstellen dat die goddelijke slaapkamaraad eens in mijn huiskamer gaat matelen hoeveel centen ik heb. Wij nemen aan dat er een god is voor de zatlappen, maar ook voor de dieven, dat gaat ons verstand te boven.

We hebben ook geleerd dat de godinnen uit de Grieksche godenleer gedurig als echte koffijjers ruzie maakten; we hebben onder de scharmkels een blauwkous gekend, die Minerva heette en een vaatje zuur bier, met name Diana. Maar dan zijn er nog veel andere godinnen en ondergodinnen, die van den Olympus een echte vischmarkt maken, zonder te spreken van de negen Muzen en andere lui toebellende, die den tijd doorbrengen met allerlei onnutte voddertijen in plaats van een flink keukboek van buiten te leeren.

Daartusschen loopt dan nog die oude Ixeretre van een Mars, den god van den oorlog, en die kan voor mijn part gestolen worden.

Hebt ge, trouwens, nog niet opgemerkt dat juist in dien tijd, toen ieder met mythologie was volgepropt, het grootste zedenval uit de geschiedt? Want al die goden en godinnen deden zoo maar precies, alsof er geen zedenpolitiek was, en ze vaagden aan de welvoeligheid hun goddelijke polities. Voorbeelden trekken. Zoo'n Venus, onder anderen, die op huwbaren leeftijd zonder den minsten cache-corsel uit een vlokke schuitz gekomen is en heel haar leven llaenderend heeft gehouden, mag gerust naar de kanten van de Vismarkt verhuizen, maar heur heldenkladen hooren vast in de schoolbanken niet thuis.

Zou het een groote ramp zijn als we den kinderen properder dingen leerden?

M. S.

De beeren verzetten zich tegen de regeringstroepen

HELSINGFORS, 2 Nov. — De agrarische politiek der Sovjetregering moet, als gevolg der dwangmaatregelen tegen de boeren, als misluk worden beschouwd. Dit blijkt uit het plaatselijke verzet, dat door de boeren opnieuw tegen de regeringstroepen ondernomen is. In de omstreken van Luga hebben zich zelfstandige afdeelingen der Witte Garde gevormd, op het bericht, dat in de door de Duitschers te ontruimen stad Pleskau een witte garde tot zelfbescherming was gevormd. Deze nieuwafdeelingen bestaan voornamelijk uit ontvoerden boeren, die als uitverloopte troepen van het roode leger, wier ontervedenheid ten opzichte der Sovjetregering duidelijk is. Men houdt in Petersburgse kringen rekening met een verdere vorming van witte garden en met een verder afvallen van aanhangers van het roode leger, alsmede van aaneengesloten troepenafdeelingen.

DE TOESTAND IN DUITSCHLAND

STUTTGART, 7 Nov. — Alle ministers hebben gisteren hun portefeuille ter beschikking des konings gesteld. De koning heeft van hun ontslagaanvragen kennis genomen en hen verzocht, de loopende zaken tot aan de voorgenomen reorganisatie van het ministerie af te doen. De stendenvergadering is tegen 12 dezer bijeengekomen.

OLDENBURG, 7 Nov. — De Landdag van Oldenburg heeft ter verdere parlementariseering besloten, de ministerieele verantwoordelijkheid te eischen.

BREMEN, 7 Nov. — De burgerraad heeft gisteren tot invoering van het algemeene, enkelvoudige, rechtstreeksche en geheime kiesrecht voor mannen besloten.

MÜNCHEN, 5 Nov. — De ministers van oorlog heeft een manifest laten verschijnen, waarin hij vaststelt dat de aan Oostenrijk-Hongarije opgelegde wapenstilstandsvoorwaarden den vijanden in staat stellen de grenzen van Beieren te bedriegen. De Beieren hebben in dezen oorlog groeten goed en offervaardigheid aan den dag gezet; zij kunnen ook deze mogelijkheid met vertrouwen te gemoet zien. Er is geen aanleiding tot ongerustheid. Er zijn en worden maatregelen genomen tot bescherming van het land. De bevolking mag vertrouwen, dat zij zonder achterhoudendheid op de hoogte zal worden gebracht, indien onmiddellijk gevaar voor het land mocht intreden.

Het Bolsjewisme

HET GEVAAR VOOR EUROPA

Den 25en Oktober vingen de radio-telegrafische stations het volgende draadloos bericht op:

Het Centrale Sovjet te Moskou aan de stations van de radiotelegrafie de gehele wereld.

Kameraden, Nu het Russische proletariaat zegenit over de bourgeoisie, in het stof gedoken; nu Duitsland, de steun van het Europeesche kapitalisme, in alle voegen kraakt; nu het gehele Europeesche proletariaat kennelijk tot een ontplofbaar stof is geworden, klaar om de wereld der bourgeoisie in de lucht te laten springen en te vernietigen, roepen wij u toe:

Vereenigt u met ons door middel van de onzichtbare ethergolven. Hartstoechtelijk doen wij een beroep op u en noodigen u uit, tot het besef te komen van de verhevenheid, die het proletariaat beschoren is, en met behulp van de voorhoeden van het proletariaat het te wagen, de bourgeoisie door één enkele, geweldige krachtinspanning te verslaan.

Met ingehouden adem vachten wij op uw antwoord, waarde kameraden. Houdt op met een verdorven wereld te dienen en zendt ons de heilige tijding van de zegespraal van het proletariaat. Mogen de ethergolven onafgebroken het zegel van het proletariaat zingen: «Opstand! Opstand!»

get. De Centrale Sovjet van de Russische Unie der Radiotelegrafie te Moskou.

Een Nederlandsch blad uit desam-gaande de volgende beschouwingen: Men kan over de gewoone taal van dit stuk niet meer glimachen. In vele landen zijn de gemeenten voorbereid om te vallen ernst op te nemen en er naar te doen.

Uit Rusland sloeg het bolsjewisme naar Finland over. Het kon daar voorloopig, met behulp van de Duitschers worden bedwongen. Voor het zoover was, hielden de menschen in Zweden en in Noorwegen hun hart vast uit vrees, dat het daar ook zou beginnen. Ook daar zijn partijen, die de rol der Russische Maximalisten zouden willen spelen. Hoe het bolsjewisme in Bulgarije, in Hongarije, in de landen van Oostenrijk het hoofd opsteekt, kan men dagelijks in de telegrammen lezen. Daar begint het pas.

Ook in Duitsland gist het. De onafhankelijke socialistische zijn daar de geestverwanten van de Bolsjewiki. Voorloopig ziet het er nog niet naar uit, dat zij het heft in handen zullen krijgen. De sociaal-demokraten der meerderheidspartijen zijn nog een te machtig tegenwicht en de democratisering van het rijk helpt mee om het gevaar voor een maxima-listische revolutie af te wenden.

Voorloopig ligt Duitsland dan ook als een zware dijk tegen het gevaar uit het Oosten. Maar als die dijk zich begeeft, als Duitsland met het einde van den oorlog lam geslagen wordt, dan ziet het er naar uit, of de revolutie zich over geheel Europa zal verspreiden en overwerpen wat de oorlog nog overvloed liet staan. In Italië roert zich al de arbeidersbeweging. Hoe zal het in Frankrijk, het klassieke land der revoluties, gaan? Zal ons eigen land, waar de langdurige nood de geesten oproerig stemt en de nationale ongeduld der tuchteloozheid de orde bedreigt, dan vrij blijven? Zelfs uit Engeland bereiken ons berichten, waaruit valt af te leiden, dat bedachtzame menschen het gevaar niet onderschatten, dat er na den oorlog nog iets ergers zou kunnen gebeuren.

Duitsche bladen hebben den laatste tijd herhaaldelijk stukken uit Poolse bladen aangehaald en andere schriften uit Polen weergegeven, waaruit blijkt, dat ook daar een revolutie wordt voorbereid. Het is de moeite waard er kennis van te nemen.

Zoo schrijft de Robotnik, het blad van de Poolse socialistische linker partij, in haar September-nummer, dat de Poolse regering alleen een leger wil hebben om «een opstand van de volksmenigte in bloed te verdrinken». Maar de toelager der imperialistische misdadigers zal niet lukken, en «het revolutionnaire proletariaat staat met zijn leuze van de sociale revolutie, van de omverwerping der bourgeoisie-regeringen, van de inbesluiting van de macht en den strijd voor het socialisme, zeker van de overwinning, aan den drempel van het vijfde oorlogjaar».

Een blad, dat wij met den Duitschen naam Zum Kampf aangeduid vinden en dat voor Poolsch-Joodsche arbeiders schijnt geschreven te worden, keert zich, in twee nummers, van Augustus en September, tegen

Nu, Genia moest het inwendig beken, inwendig was het uiterlijk van dien man niet.

Hij was klein en gedrongen, droeg een tamelijk vuilen rok aan zijn dijk, een gebloemd vest; aan zijn plompe beenen een vliezige broek. Op het hoofd had hij eenen leelijken vilten hoed.

Hij groette den waard, zooals men eenen bekende begroet.

Dan viel zijn blik op Genia, het schoone meisje, dat aan de tafel zat en haren wijl ledigde.

— Hoer eens, Jozia, wendde de waard zich tot den paardenkoopman; rijdt gij naar de statie?

— Zeker, antwoordde hij; ik reis naar Buda-Pesth. Ik heb per trein paarden verzonden en hoop ze goed te zullen verkopen.

Nu, hoe gaat het? Is er nieuws; hebt gij misschien een paard voor mij?

— Een paard niet, maar een zaak.

— Een andere zaak? Ook goed; ik neem alles aan, als er iets bij te verdienen is.

— Zie, daar is een jong meisje, zei de waard, zij wil naar de statie. Gij zoudt ze kunnen meenemen. Betalen wil ze, graag niet te veel... en de zaak is gekloft.

— Zoo, antwoordde Jozia, het zal mij een genoegen zijn indien de freule mij wil vergezellen en ik zal geen gulden verlangen. Wil ze mij iets geven, ik neem het aan, maar ik vraag niets.

— Gij zult over mij tevreden zijn, heer, zei Genia, ik zal u dankbaar zijn indien gij mij meeneemt. Wanneer denkt ge, zullen wij de statie bereiken?

De trein vertrekt om negen uren veertig minuten, zei de waard in den haast krabbend; als we goed varen,

Duitsland en Oostenrijk als de buitenlandse vijanden van de russische revolutie. Het proletariaat wordt uitgenoodigd, den strijd tegen de imperialistische bandieten te aanvaarden. De nieuwe socialistische staat, waar het heen moet, zal brengen: de dictatuur van het proletariaat, uitsluiting van de bourgeoisie van het kiesrecht, oprichting van een roode garde, volkswontwikkeling enz.

In Augustus is er in Warschau een vliegend blad verspreid en ook hier en daar aangeplakt. Daarin wordt gesproken van den schrik van de Pruisen voor het zegenitende bolsjewisme. Ook heeten door angst aangegrepen «onze hooge Poolse heeren, de aristokraten van geboorte, de potentaten der nijverheid, de grondbezitters, die zich tijdens den oorlog door de onderdrukking van het uitgehongerde volk verrijkt hebben. Schande, dat deze bende van de zonen van den eeuwigen nacht en van gruwelijke geweldpleging wordt aangevoerd door onze hooge geestelijkheid». Het manifest valt telkens scherp tegen de bezettende mogendheden uit, en noemt den Regentenschapsraad en den Raad van State hun handlangers. Weg met hen! «Leve de vereenigde Poolse democratische volksrepubliek!» zoo eindigt het «Warschau, als de gouden hoorn op straat weerklinkt, zij te wapen!» Geteekend: Het revolutionnaire comité.

Een enkele aanhaling uit de «Nasza Sprawa», het orgaan van de sociaal-demokratie van het Koninkrijk Polen en Litauen, van 3 Augustus: De oorlog zal eerst ophouden, als aan de bourgeoisie de macht wordt ontnomen. Die «misdadige bende» moet omver worden geworpen. Het moet gaan als in Rusland. «Men moet den schichten hun rijkdommen afnemen en alles aan het volk geven als gemeenschappelijk sociaal-eigendom.» Het slotwoord is: «Leve de sociale revolutie!»

Een artikel van de «Gromada», n.l. van Augustus 1918, schrijft in gelijken geest, en zegt o. a.: «In andere landen, als Duitsland, Frankrijk en Oostenrijk is het arbeidersvolk reeds in de handen van de bourgeoisie gevallen. Het is de taak van de revolutie tegemoet te treden.»

Hier hebben wij een oproeping van «een revolutionnaire comité», waarin de Polen worden oproepoet tot een nieuwe sociale orde, waartoe hij behoort: opheffing van den particulieren handel. En verder: «Leve de eeuwige vrede! Leve de verbodering der volken!»

Zoo zouden wij nog meer kunnen overnemen.

Wij zijn er niet zeker van, dat niet uit Nederlandsche bolsjewistische bladen soortgelijke taal ware aan te halen, maar de bodem lijkt ons in Polen beter toebereid; de haard van het bolsjewisme, Rusland, is dichterbij, de reumende krachten zijn er geringer. Als straks de Duitse bezettingsstroepen weg zijn getrokken, kunnen er erge dingen gebeuren.

In dit verband is leeraam wat de Monitor Polski van 18 Oktober behelst, n.l. een adres van Polen in Wit-Rusland aan den Poolschen Regentenschapsraad. Zij schrijven, dat de Duitse krachten de bepalingen van het aanvullingsverdrag op het verdrag van Brest-Litofsk het bezet gebied ten Oosten van de Beresina hebben ontruimd. Het gevolg was, dat de bolsjewistische anarchie er weer in alle verschikking heerscht. «In de Kreitsen Lepel en Sjennio, waarin de ontruiming reeds is afgevoerd, is de plaatselijke bevolking, die rust en orde veredigde, in de eerste plaats de Polen van alle standen, op dierlijke wijze vermoord...» Gaandeweg worden nog andere streken ontruimd en aan de Bolsjewiki prijs gegeven. De adressanten smeeken den Regentenschapsraad in de grensstreken de bevolking tegen de Bolsjewiki te beschermen.

Maar de vraag is of de Poolse regering bij machte zal zijn het bolsjewistisch gevaar zelfs binnen haar grenzen het hoofd te bieden.

Het bovenstaande was al geschreven, toen wij het telegram lazen, dat het Joodsch Correspondentienieuws uit Berlijn had ontvangen, n.l.: «De bolsjewistische beweging neemt in Litauen en Polen op schrikkelende wijze toe. Indien de Duitschers het land verlaten zonder dat het onmiddellijk door Geallieerde troepen bezet wordt, zal anarchie het gevolg zijn.»

Zoo dreigt dus de groote Brand naar Polen over te slaan.

En vanochtend het verrassende bericht, dat Duitsland de diplomatieke betrekkingen met het Rusland der

neet moest afleggen en dat zij denzelfden avond den trein naar Buda-Pesth nog nemen kon.

Zij dankte den waard nog duizendmaal voor zijn goede raad.

— Een brave man reikte haar de hand en wenschte haar gelukkige reis.

Dan hielp hij haar op de kar en schertsend riep hij den paardenkoopman toe:

— Jozia, breng mij de freule goed naar de statie, anders trek ik u de twee oren af.

— O ik zal haar wel veilig naar de statie brengen, riep de waard. Waarom niet? Wat zou haar gebeuren?

Hu, riep hij, en het paard vertrok. Het weder was schoon, de hemel was blauw, de wind was niet te sterk en lustig draafde Jozia's paard.

Jozia zelf was een gezellige reisgenoot.

Hij wendde zich immer tot Genia en vertelde haar alle mogelijke geschiedenissen, waarmee zij hartelijk lachte.

— Rindelijk zink de duisternis. De sterren stralen aan den hemel, de maan verlichte den weg.

Jozia was merkwaardig stil geworden.

Hij hield zich enkel bezig met het voeren, maar dat kwam zeker hierdoor dat hij goed op den weg moest letten.

Genia, die goed op het stuur zat, steunde het hoofd in de hand en dacht... aan Stefan.

Hoe zou de beminde schrikken, wanneer hij plotseling die tijdlang kroeg, dat zij niet meer in Korossat was, dat Kraft bijna misdadig tegenover haar gehandeld had.

Ach, zij wilde hem schrijven dat de tijd van beproeving eindelijk voorbij was.

Soviets verpoeekt tot dit voor den moord op den Duitschen gezant Mirbach gedoening heeft gegeven en maatregelen neemt om aan de revolutionnaire propaganda, waaraan nu zelfs het Russische gezantschap te Berlijn meedoet, een einde te maken. Een bewijs, hoe ernstig de Duitse regering het gevaar van deze propaganda acht.

Handel in ontzettende goederen

In Petersburg bestaat al geruimen tijd een levendige openlijke handel in kostbare voorwerpen, afkomstig uit de huizen der aanzienlijken, uit musea of vorstelijke paleizen, hetzij daaruit eenvoudig gestolen of door de bolsjewiki zoogenaamd onteigend. Een gelukkig voor de kunstlevende vreemdelingen, die ze bij de veele koop, is er van de Bolsjewiki voor deze goederen, eenmaal «ontteigend», gemakkelijk verlot van uitvoer te krijgen.

Naar wij in Stockholms kramingen lezen, waren er dezer dagen in Stockholm tal van kostbaarheden uit Rusland in den kunsthandel te kijk. Een groot deel daarvan hebben naar Zweden gevluchte menschen, naar geldgebrek verkocht en tal van verarmde Russen zijn in de handen van gewetenloze opkopers gevallen. En telkens stroomden nieuwe goederen uit Rusland aan.

In Stockholm is thans een merkwaardige collectie te zien. Maria Pavlova, gescheiden vrouw van 's konings tweeden zoon Wilhelm, heeft haar bezittingen zien «ontteigen» en nu zijn, ironie van het lot, tal van kostbare kanten, sjaals en zelfs haar bruidszakdoek weer naar Zweden uitgevoerd of gesmokkeld. Zoo liggen er te koop Brusselse kanten, die blijkbaar uit een gala-japon geknipt zijn: een kostbare veeren waanier, en dan de nog naar sterke parfum ruikende bruidszakdoek. De waaiers is te koop voor 4800 kronen, de kanten voor 4500 kronen, de bruidszakdoek voor 700 kronen.

En al te bedenken, welke krachten nu genoeg geld verdienen hebben en als gieren op deze «aristocratische» kostbaarheden aan zullen komen vliegen.

Behalve deze in veiling gebrachte verzameling, ligt in een klein winkeltje iets minder dan een echte Throvaldsen. Het beeldje, dat 3/4 m. lang is, stelt een naakte antieke strijder voor, die in houding veel doet denken aan den stervenden Gallier. Mogelijkwijls is het uit een der Petersburgse musea «ontteigend», misschien echter komt het uit een particuliere verzameling. In het zelfde kantoor staat een prachtige pendula van brons, die grootvater Nikolaas Nikolajewitsj aan de dochter van een zijner generaals ten geschenke schijnt gegeven te hebben.

Elders in de stad zijn een paar schilderijen van oude meesters opduiken. Een er van is door den 17de eeuwigen Hollandschen schilder van der Banck in Engeland geschilderd en de tegenwoordige eigenaar schat haar waarde op 18.000 kronen. Aan antiekteit, kleeden en juweelen kan men een uitgebreiden voorraad vinden. Voor eenigen tijd schijnt een heel smokkelschip vol kostbaarheden uit musea en particuliere bezittingen op weg naar Zweden.

De verwachtingen der Bolsjewiki
KEULEN, 6 November. — De correspondent van de «Kölnische Ztg.» te Stockholm schijnt op grond van berichten uit Petersburg: de levendige bolsjewiki volgen de vredesopgaven van Duitsland met de grootste aandacht. Een voortzetting van den oorlog zou voor de bolsjewiki het wenschelijkst zijn. Hoe langer de oorlog duurt, des te groter wordt de voor de bolsjewiki werkende verbittering der massa's Trotski is ongetruust over het Oekrajische front. De gewezen vredesonderhandelaar Rakowski verklaarde, dat de Duitse politiek er naar streeft, het Don-gebied, Oekrajina en de Krim tegen het Rusland der Sovjets te vereenigen.

Spoorwegongeluk in Oostenrijk

WEENEN, 6 Nov. — De bladen melden uit Boedapest: Om 10 uur 's avonds vertrok van Steinburch een passagierstrein met soldaten op weg naar het vaderland. De wagens waren overvol; de soldaten zaten op de treepalen, de dakken en de buffers.

Voor Ruffers brak er een as, waardoor de trein in het midden in tweeën gebroken werd. De voorste zes wagens vlogen in razende vaart vooruit, drie ervan ontsproden en versplinterden. De narolende wagens stortten over elkaar. Uit Boedapest kwam spoedig een reddingsbrigade en politierie ter plaatse. Tot dusver zijn 60 doden en 150 zwaar gewonden geboren. Zeer vele soldaten zijn ontkomen door uit de raampjes te springen.

Indien hij haar beminde, zou hij haar tot vrouw nemen en niet, zoals hij voornemens was, wachten totdat Servie zou bevrijd zijn.

Wie weet, dat kon nog lang duren. Draga's macht was nog vast en onwankelbaar.

Plotseling zag Genia dat de jood naar een duister woud voor.

De boomen stonden zoo dicht bijeen dat zij de kar overschaduwden.

— Wat doet gij, heer Jozia? vroeg Genia. Waarom blijft gij niet op de landstraat?

— Daar wil zoo een deel van den weg winnen, riep de jood.

— Nu, het schaad niet als wij een half uur vroeger aankomen aan de statie.

Dat beduidt voor ons gewonnen tijd.

Hij deed de zweep klatsen; het paard draafde sneller vooruit.

— Waarom zijt gij zoo stil geworden? vroeg Genia na eenigen tijd.

— Ik weet niet, antwoordde de jood, ik voel zulke pijn in de borst.

Het is een gek gevoel.

Het steekt niet, het scheurt niet en toch... ik ben een kranke man.

Hoe, gij zijt krank? vroeg Genia. Dat kan men niet zeggen.

— Mengeen is krank, zonder dat men het ziet, antwoordde Jozia.

Over vier weken ben ik op de paardenmarkt van Neutra geweest. Plotseling werd het me zwart voor de oogen, ik hoorde niets meer, ik zag niets meer en later hebben de menschen mij verteld dat ik omgevallen ben als een meelzak.

Men heeft den dokter gehaald; die heeft mij onderzocht.

Hij heeft met een hamer op mijn borst geklopt en plotseling heeft hij gezegd:

TOONEEL

VLAAMSCH OPERA

«Orpheus»

Zangspel in drie bedrijven, van Gluck
Er was veel talent nodig om een vertel-seltje uit de mythologie voor het volk onder-schijnbaar genietbaar te maken, vooral waar dit vertel-seltje zoo weinig om het lijf heeft, dat het door Virgilius in enkele, trouwens zeer schoone verzen kon worden behandeld. Toen Gluck's zangspel voor het voet-licht kwam, was ieder van de oude goden-leer op de hoogte, en zelfs minder ontwikkelde lezers der geschiedenis van den jongen ringer en zijn ongelukkige Euridyce. Sedert meer dan een eeuw is dat alles tel-veranderd; zelfs degenen, die de humanita- hebben gevolgd, zijn Virgilius vergeten. Is het een heil of is het een kwaad? Daarover moeten we nu niet redetwisten. We hebben alleen vast te stellen dat een stuk als «Orpheus» in dezen tijd weinig ontvankelijk is voor de massa's.

Ik vind het ook verkeerd dat de rol van Orpheus voor een vrouw geschreven is, dat de toondichter er een «travesti»-rol van ge-maakt heeft. Zoo krijgen we dan drie bedrie-ven, gedurende dewelke wij niets dan vrou-wenstemmen te hooren krijgen, en dat is wel een beetje misaibel. De enkele mannen-stemmen in het koor vullen niet voldoende het schril van de soprano op het... half-elachtige van de alto aan. Daar komt nog bij, dat de kleedij van Orpheus fel op die van een vrouw lijkt, zodat de begoocheling niet mogelijk is. Heel anders is het, bijvoor-beeld, voor het kranke pak van Boccaccio; maar hier denkt langere tijd de niet ver-wit-tigde toeschouwer dat de alt een heusche vrouw moet verstellen, en dan doen «haar» klachten over het verlies van Euridyce kon-derting aan. Ik zeg niet, dat men aan Sapho denkt, maar het is er toch niet ver af.

Ge zult me zeggen: ook «Prinses Zonne-schijn» is een sprookje. Jawel, maar het sprookje van het goetone slaapsterken is bij ons door iedereen gekend, en de muziek van Paul Gilson verduidelijkt veel van het my-tiek, dat de dihter in zijn poemta heeft gezegd, «Orpheus», daarentegen, gaat dik-wijls aan duiddelijkheid mank. Dat wil niet zeggen, dat het werk in de Vlaamsche Opera geen bijval heeft gehad; integendeel. Na het laatste bedrijf moest meermalen worden ge-haald, en de toelichtingen bewezen hoe dankbaar het publiek den heer Fontaine was, dat hij dit werk op zijn speciaal had geplaatst.

Mej. Montfort was Orpheus. Zij bezit over-praachtige diepe noten in haar stem, maar in de hoogte is het geluid kunstmatig en de klank komt slechts arzelend tot uitdruk-king. Daarom zijn wij er niet zeker van dat haar geluiden kan «Djovita» in «De Bruid der Zee» tot de harte te brengen, want deze was niet Mej. Juleke Kampmeyer vroeger gezongen, is vrij hoog geschreven. Dit ge-zegd zijnde, moet wij Mej. Montfort alle-stens loven om haar zeer dramatisch spel, wat veel vergoed van de krenpelde uitspraak van onze taal. De klachtelche van het eerste be-drijf en de wanhoop bij het terug-verliezen van Euridyce in het derde, beelde zij uit met veel kunde. Van het aria «Ik verloor mijn Euridyce» kwam alst tot zijn recht.

Mej. Lauwers was evengoed als Euridyce als zij in de rol van prinses Zonneshijn ge-weest is. Zij valt onvoorwaardelijk te prij-sen, zoowel als Mej. Mla Sylva in het mooie rolletje van Amor, waar echter deze uite-kende zangers de gelegenheid niet heeft om haar hooge noten te doen gelden.

Mej. Rita Elion was een veropvoering in de rol van de Schim. De stem is bijzonder mooi.

De koren waren onberispelijk, en het or-kest, onder de leiding van Julius Schrey, faalde geen oogblik. De tooneelschikking van F. Derloek was, als naar gewoonte, tot in de puntjes verzorgd. Een opmerking nochtan: is het volstrekt noodig dat Orpheus in 't wit gekleed is? Euridyce in 't wit, de Schim in 't wit, de Gelukzaligen in 't wit, dat doet denken aan een stuk, dat in nacht-gewaad spelen zou, zonder te vergeten dat de witte kleedij van Orpheus het personaafe nog meer vrouwelijk doet uitkomen?

't Was een goede bijval, dien we met ge-noegen aanteekenen. Toch zijn we er niet kwad om, dat we Dondertag een sterker ge-sprek stuk als «De Bruid der Zee» krijgen.

En daarna gaan «Don Juan» en «Hoff-mann's Vertellingen».

O. P.

AKTEN VAN MAATSCHAPPIJEN

neersgloed ter griffie

Der Handelsrechtbank van Antwerpen
Het blijkt uit een onderhandsche akte in dato 24 Oktober 1918, dat de maatschappij in enkele commandiet «Biehn & Cie», te Antwerpen, gesitied den 24te Maart 1913, ont-bonden is. M. S. Riehn, koopman, te Antwerpen, is met de vereeniging gelast.

Het blijkt uit een onderhandsche akte in dato 21 Oktober 1918, dat er tusschen de heeren Ernest Dralens, Jean Osaen, Emile De Baeymaecker en Henri Massieu, te Antwerpen, een maatschappij in kollektieven naam is gesticht onder de firma «Dralens & Cie», met zetel te Antwerpen en ten doel hebbende de zaken van drukkerij, de ver-koop van papier en aanhoorigheden. Duur-tijd: 5 jaar.

Balans. Naamloose maatschappij «Pé-pianes Nationales», te Hoboken bij Antwerpen, Balans op 30 Juni 1918. De beheerders: MM. Oasimir Steenackers, koopman, te Antwerpen, voorzitter; Camille Steenackers, id., te Schelle; Frans Philippen, nijveraar; Louis Hendrickx, architecte, te Antwerpen, en René Vertessen, tuinbouwingenieur, te Hoboken. De commissarissen: MM. Jan Rooses, expert-rekenplichtige, en Edg. Bruyninckx, bediende, te Antwerpen. Zijn herkozen: MM. Franc. Philippen, beheerder; Edgard Bruyninckx en Jan Rooses, commissarissen.

Indien hij haar beminde, zou hij haar tot vrouw nemen en niet, zoals hij voornemens was, wachten totdat Servie zou bevrijd zijn.

Wie weet, dat kon nog lang duren. Draga's macht was nog vast en onwankelbaar.

Plotseling zag Genia dat de jood naar een duister woud voor.

De boomen stonden zoo dicht bijeen dat zij de kar overschaduwden.

— Wat doet gij, heer Jozia? vroeg Genia. Waarom blijft gij niet op de landstraat?

— Daar wil zoo een deel van den weg winnen, riep de jood.

— Nu, het schaad niet als wij een half uur vroeger aankomen aan de statie.

Dat beduidt voor ons gewonnen tijd.

Hij deed de zweep klatsen; het paard draafde sneller vooruit.

— Waarom zijt gij zoo stil geworden? vroeg Genia na eenigen tijd.

— Ik weet niet, antwoordde de jood, ik voel zulke pijn in de borst.

Het is een gek gevoel.

Het steekt niet, het scheurt niet en toch... ik ben een kranke man.

Hoe, gij zijt krank? vroeg Genia. Dat kan men niet zeggen.

— Mengeen is krank, zonder dat men het ziet, antwoordde Jozia.

ONZE JONGEREN

EN DE MODERNE LITTERATUUR

Eene buitengewone ontwikkelde vrouw, toehoorders aan een familie wier naam juist hoog aangeschreven staat in de moderne literatuur, hooren spreken over zulk onderwerp, dit is belangwekkend, en is het inzonderheid, wanneer bewuste vrouw niemand anders is dan juffrouw Ida Heyermans.

Deze heeft in eenen Kunstkring in Nederland een hoogst belangwekkende voordracht gehouden over het vraagstuk: «Welke betekenis heeft de moderne literatuur voor onze jongeren?»

Bij den aanvang verklaarde zij dat het hare bedoeling was het vraagstuk van de zijde der pedagogie te belichten. Zij wenschte het niet alleen, te bezien uit het oogpunt van kunst en he taesthetische, doch wilde nagaan, welken zedelijke invloed de literatuur, bijzonderlijk in dezen tijd, op jonge menschen heeft en welken zij op hen zou kunnen hebben.

Is het noodig en mag het — aldus stelde spreekster een vraag — dat wij onze moderne literatuur van pedago-gisch standpunt behandelen? Zij antwoordde: ja. Onz stelsel van onder-wijs toch beschouwt jonge men-schen van 12 tot 18 of 19 jaar niet als volwassenen, maar als leerlin-gen; jongeren, die leiding, ook zede-lijke leiding behoeven. En in dat stel-sel staat het onderwijs in letterkun-de niet op zichzelf, doch is het een deel van het geheel, een van de fak-toren, die medewerken om de jonge ziel te ontwikkelen.

Wat moet men in aanmerking ne-men bij de beoordeeling van boeken, van het pedagogisch standpunt uit? In de eerste plaats den vorm, den rhythmus en de wijze van uitdruk-king. Behalve schoon, moet de vorm waar zijn. Iets kan zeer schoon ge-zegd zijn en toch, in het wezen van de zaak, niet waar. Men dient dit wel te onderscheiden en zich voor-verwarring van schoonheid en waar-heid te wachten. De waarheid komt er voor jongeren daarom zozeer op aan, omdat men rekening te houden heeft met den puberteitsleeftijd, ge-durende welken de veranderingen in het lichaam haar reflex hebben op het geestes- en zieleleven en het ka-rakter zich begint te vormen; den leeftijd op welken wij zoo innig-deel-lijken en innigste vreugde ervaren.

Wat de inhoud betreft, moet men toezien, vooreerst, dat deze de ge-zondheid van lichaam en ziel niet schaadt, maar bevordert. Boeken moeten den levensmood opwekken, wat vooral in dezen tijd noodig is. Zij moeten het karakter kloeker en krachtiger maken, hetgeen juist in de jaren der puberteit — wanneer men zich schaaft om het goede te doen en te toonen, en men zich licht laat verleiden tot het doen van din-gen, die hun schaduw over het ge-hele leven werpen — van groote be-tekenis is. Zij moeten de zelfbeheer-sching aankweeken, ook juist in de puberteitsperiode van zoo groot ge-veld. Omdat men zich dan veelal den spil waant, waar alles om draai, ten opstand genoeid is en nog leeren moet zich naar anderen te voegen.

Deze zien de eischen, aan welke een boek moet voldoen, wij men het voor jongeren geschikt kunnen ach-ten. Spreekster bevestigde dat Plato, die het in Homeru afkeurde dat deze den vrees voor den dood bezong. Ook Plato heeft den eisch gesteld, dat hetgeen de dichter openbaar maakt, de deugd bevordert en de levens-kracht versterken zal.

Spreekster ging vervolgens na wel-ke moderne literatuur men, in bloem-lezingen, aan de leerlingen der mid-delbare scholen voorzet. Zij noemde «De Bloeiende Bongerd», samenge-steld door Herman Port en jonkv. Hora Siccama en bestemd voor kin-deren van 14 tot 16 of 17 jaar. Bij de keuze van de opgenomen stukken, zeide spreekster, hebben de samen-stellers in hoofdzaak het literair-schoon als maatstaf genomen. Zij zeggen het zelf: niet het onderwerp, maar de wijze waarop het tot uitling gebracht is, geeft de betekenis aan een werk; de eigenlijke inhoud van een stukje literatuur kan dus geen invloed hebben op ons moel- of leedlij- vinder.

Spreekster zag in deze opvatting een verwarring van het schoone met het ware en, met een verwijzing naar de schiederkunst (Jan Steen) gaf zij te kennen, dat de leeraar er nooit toe mag meewerken om een verkeerde voorstelling of inhoud als schoon te doen waardeeren. Af te keuren is het, naar haar meening, dat in «De Bloeiende Bongerd» fragmenten zijn opgenomen uit Robber's De gekluk-gie Familie en Een voor één; uit Voor de poort, van Top Naef; uit «Timmer-man's Pallieter»; uit het sombere boek door Carry van Bruggen: He-leen; en uit D'eelester's Geertje; dat spreekster in vooroordeelen zin realistisch noemde. Al deze boeken zijn, volgens spreekster, geen mat-riaal voor de opvoeding.

Toen spreekster een jong meisje was, werd «Klaasje Zevenster», de

— Beste vriend, gij moogt niet al-leen varen, gij moet u doen vergeze-len. Er kan u iets gebeuren.

— Nu, hij heeft goed te praten, de heer dokter, door wie zou ik me doen vergezellen? ik heb geen vrouw, geen kind.

— Maar gij nooit getrouwd?

— Gewis, gewis, ik heb eenee schoone vrouw gehad... daar... neen, neen, ik wil er niet aan denken, anders doet mij het hart nog zeer.

Maar na eenigen tijd begon hij van zelf:

— Twee jaar ben ik gehuwd ge-weest, een kindje heb ik gehad, een knaapje heeft zo mij geschonken.

Ik was de gelukkigste der men-schen. Ik heb voor haar gearbeid, ik heb veel geld verdiend, ik ben leve-dien geveest met mijne vrouw en zij — nu, zij is ook tevrede geveest met mij, want ik heb haar gesmukt als een koning.

Dan is het ongeluk over mij ge-komen. Men legde militairen in on-ze stad, men deed krijgsoefeningen en bij ieder burger lagen soldaten.

Mij had men eenen jongen luitenant gezonden.

Hij had een gezicht van melk en bloed, schoon om te zien.

— Heer luitenant, zei ik hem, gij zijt te huis, gij zult het hier zeer aangenaam hebben.

